

ՄԵՀՐԱԲՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՈԼԵԶԻ
ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ



ВЕСТНИК
МЕДИЦИНСКОГО КОЛЛЕДЖА
ИМ. МЕГРАБЯНА

**BULLETIN
OF THE MEDICAL COLLEGE
AFTER MEHRABYAN**

VOL. 17 TOM

ԵՐԵՎԱՆ 2024 YEREVAN



9 771829 040003



Dear Colleagues,

We welcome you from one of the oldest colleges in Georgia, Panacea, which has been collaborating in the field of pharmaceutical educational programs for two years. Articles by our faculty members have been published in your scientific journal. It should be noted that publishing a scientific journal in a college is a significant responsibility, and we are proud to acknowledge that you are successfully meeting this challenge. Your journal features news about medical achievements and scientific research not only from local scientists but also from those in other countries who are your partners. We wish you continued success in your dedicated and essential work. In this way, you make an invaluable contribution to the education of future medical professionals. Such cooperation between the two countries is very important. I want to wish you success, progress and strengthening of our countries!



Sincerely,
Director of Panacea College,
PhD in Medicine,

Vasil Kiknadze



Dear authors and editorial board members!

On behalf of Municipal state enterprise on the right of economic management «High Medical College» Public Health Department of Almaty, I express my gratitude to you for your valuable work and dedication. Medical science and education are the foundation of our future, which require high level of professionalism. Your scientific magazine is an important platform where practitioners and researchers meet, united by a common goal - improving people's health and quality of life. Its publications reflect current medical problems, offer innovative solutions and introduction of advanced technologies into practical healthcare and education. Your publications provide a good opportunity to share best practices, discuss unresolved issues and lines of research, stimulate professional growth of specialists.

We highly appreciate your willingness to share your knowledge and experience. We wish you to continue to join like-minded persons, inspire new discoveries and serve as a reliable source of information for all those who have dedicated themselves to medicine.

We wish you further creative success and prosperity of your scientific magazine.

Best regards,
Candidate of medical science, professor,
Director of Municipal state enterprise on the right of economic management
«High Medical College» Public Health Department of Almaty, Kazakhstan

Zhumakhan Moldakulov



ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՄԵՀՐԱԲՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՈԼԵՋ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ
ВЕСТНИК
МЕДИЦИНСКОГО КОЛЛЕДЖА
ИМЕНИ МЕГРАБЯНА

REPUBLIC OF ARMENIA
BULLETIN
OF THE MEDICAL COLLEGE
AFTER MEHRABYAN

VOL. 17 TOM

Изд-во «МЕКНАРК»
YEREVAN 2024 ЕРЕВАН

«ВЕСТНИК» выходит два раза в год на русском, английском и армянском языках. Все статьи печатаются под авторскую ответственность / «BULLETIN» is published two times per year in English, Russian and Armenian languages. All the articles are published under the author's responsibility / «ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ»-ը տպագրվում է տարեկան երկու անգամ ռուսերեն, անգլերեն և հայերեն լեզուներով: Բոլոր հոդվածների պատասխանատվությունը կրում են հեղինակները

Печатается по решению Ученого Совета НТИЦ ОФХ НАН РА (от 13.02.2023г.)
Published by the decision of the Scientific Council of STC OPNCH NAS RA (13.02.2023)
Տպագրվում է ՀՀ ԳԱԱ ՕՂՔ ՊՏԿ-ի գիտական խորհուրդի որոշմամբ (13.02.2023թ.-ի)

Печатается по решению Ученого и Редакционно-издательского Советов МКМ
Published by the decision of the Academic and Editorial & Publishing Councils of MCM
Տպագրվում է ՄԲԲ-ի գիտական և խմբագրական-հրատարակչական խորհուրդների որոշմամբ

«ВЕСТНИК» Медицинского колледжа имени Меграбяна является научно-информационным органом медицинского колледжа, в котором представлены теоретические и практические научно-образовательные монографии, статьи, работы и предложения армянских и иностранных ученых в сфере общественного здравоохранения и медицинского образования. Все статьи содержат ключевые слова, краткие аннотации на разных языках с целью облегченного доступа исследователей.

«BULLETIN» of the Medical College after Mehrabyan is the scientific and informational body of the Medical College, which presents theoretical and practical scientific and educational monographs, articles, works and proposals of Armenian and foreign scientists in the field of public health and medical education. All articles contain keywords, brief annotations in different languages for easy access by researchers.

Մեհրաբյանի անվան բժշկական քոլեջի «ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ»-ը՝ բժշկական քոլեջի գիտական տեղեկատվական մարմինն է, որտեղ ներկայացվում են հանրային առողջապահության և բժշկական կրթության բնագավառներում հայ և օտարազգի գիտնականների տեսական և գործնական գիտակրթական մենագրությունները, հոդվածները, աշխատանքներն ու առաջարկությունները: Բոլոր հոդվածները պարունակում են հիմնաբառեր և կարճ տեքստեր տարբեր լեզուներով, նպատակ ունենալով թեթևացնել հետազոտողների օգտվելու հնարավորությունը:

«ВЕСТНИК» Медицинского колледжа имени Меграбяна // Научно-методический журнал, № 17 / Глав. ред. Пароникян Р.Г.; сост.: Акопян А.С.
– Ереван: Мекнарк, 2024. – 212 с.

«BULLETIN» of the Medical College after Mehrabyan, Scientific & Methodical Journal, No. 17; Editor in Chief: Paronikyan R.; comp.: Hakobyan A.
– Yerevan: Meknark, 2024. – 212 p.

Մեհրաբյանի անվան բժշկական քոլեջի «ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ» // Գիտամեթոդական ամսագիր, № 17 / Գլխ. խմբ.՝ Պարոնիկյան Ռ.Գ., կազմ.՝ Հակոբյան Ա.Ս.:
– Երևան՝ «Մեկնարկ», 2024: – 212 էջ:

pISSN 1829-040X, eISSN 2953-8289

Журнал индексирован в **ROAD**

Журнал входит в **eLIBRARY**

DOI: [10.53821/1829040X](https://doi.org/10.53821/1829040X)

 ORCID: [0000-0001-9263-6791](https://orcid.org/0000-0001-9263-6791)

© Медицинский колледж им. Меграбяна
© Medical College after Mehrabyan
© Մեհրաբյանի անվան բժշկական քոլեջ



ЛИДЕР ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ИНДУСТРИИ АРМЕНИИ

Сергей Рубенович Матевосян

Доктор бизнес-администрирования, к.б.н.,

Председатель совета директоров,

«Ликвор» фармацевтическая компания (ЗАО),

г. Ереван, Республика Армения

s.matevosyan@liqvor.com



Компания «Ликвор», созданная в 1991 году, явилась первым частным предприятием, освоившим производство стерильных лекарственных препаратов в Армении.

Сегодня предприятие производит широкий спектр клинически значимых лекарств с высокой терапевтической эффективностью. Это

инфузионные, инъекционные и офтальмологические препараты.

«Ликвор» более 30-ти лет является безусловным лидером фарминдустрии Армении, с устойчивой репутацией в области качества.

На протяжении всей деятельности компания воплощает в жизнь такие принципы, как компетентность и прогресс.

В декабре 2013 года, первая на Кавказе, компания «Ликвор» удостоилась Сертификата на соответствие международным требованиям стандарта GMP.

Сегодня, благодаря правильной организации производства, «Ликвор» обладает 3 сертификатами GMP: первым национальным, первым евразийским и первым PIC/S сертификатом в Армении, в сфере производства стерильных лекарственных препаратов.

В 2020 году был основан собственный научно-исследовательский центр с целью создания новых наукоёмких препаратов, обладающих высокой терапевтической эффективностью.

Приоритетным направлением деятельности компании является область офтальмологии. «Ликвор» имеет четкое видение и более чем 25-летний опыт работы в сфере производства современных офтальмологических препаратов. Сегодня более 60% продаж компании составляют глазные капли, в форме растворов, суспензий и эмульсий. Компания первой в Евразии начала производить глазные капли без консервантов для лечения глаукомы и других заболеваний.

Сегодня компания более 70% своей продукции экспортирует в страны Евразии, Центральной Азии, Ближнего Востока и Восточной Европы. «Ликвор» является лидером по объемам экспорта лекарств из Армении. Доля препаратов компании в общем объеме экспорта лекарств из страны составляет более 40%.

Мы сохраняем лидерство там, где традиционно сильны, постоянно развивая свои навыки, применяя знания и опыт, руководствуясь видением: «От возможного к действительному».

LEADER OF THE PHARMACEUTICAL INDUSTRY IN ARMENIA

Matevosyan Sergey

*Doctor of Business Administration, DBA, PhD, Candidate of Biological Sciences,
Chairman of the Board of Directors,
«Liqvor Pharmaceuticals» (CJSC)
Yerevan, Republic of Armenia
s.matevosyan@liqvor.com*



«Liqvor» Company, founded in 1991, was the first private enterprise to master the production of sterile drugs in Armenia.

Today, the company produces a wide range of clinically significant drugs with high therapeutic efficacy. These are infusion, injection and ophthalmological drugs.

«Liqvor» Co. has been the undisputed leader of the pharmaceutical industry in Armenia for over 30 years, with a stable reputation in the field of quality.

Throughout its activities, the company has been implementing such principles as competence and progress.

In December 2013, «LIQVOR» was the first company in the Caucasus to receive a Certificate of Compliance with the International GMP Standard.

Today, thanks to the correct organization of production, «Liqvor» Co. has 3 GMP Certificates: the first national, the first Eurasian and the first PIC/S Certificate in Armenia, in the field of production of sterile drugs.

In 2020, our own research and development center was founded to create new science-intensive drugs with high therapeutic efficacy.

The company's priority area of activity is ophthalmology. «Liqvor» Co. has a clear vision and more than 25 years of experience in the production of modern ophthalmological drugs. Today, more than 60% of the company's sales are eye drops in the form of solutions, suspensions and emulsions. The company was the first in Eurasia to produce preservative-free eye drops for the treatment of glaucoma and other diseases.

Today, the company exports more than 70% of its products to the countries of Eurasia, Central Asia, the Middle East and Eastern Europe. «Liqvor» is the leader in drug exports from Armenia. The share of the company's drugs in the total volume of drug exports from the country is more than 40%.

We maintain leadership where we are traditionally strong, constantly developing our skills, applying knowledge and experience, guided by the vision: «From the possible to the real».

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԵՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԱՏԱՐ

Սերգեյ Ռուբենի Մաթևոսյան

*Բիզնես վարչարարության դոկտոր, կ.գ.թ.,
«Լիկվոր» դեղագործական ձեռնարկություն ՓԲԸ-ի
տնօրենների խորհրդի նախագահ,
ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն
s.matevosyan@liqvor.com*



«Լիկվոր» ընկերությունը, որը ստեղծվել է 1991 թվականին, առաջին մասնավոր ձեռնարկությունն է, որը յուրացրել է ստերիլ դեղամիջոցների արտադրությունը Հայաստանում:

Այսօր ձեռնարկությունը արտադրում է կլինիկական նշանակալի դեղերի լայն տեսականի՝ բարձր թերապևտիկ արդյունավետությամբ:

Սրանք ինֆուզիոն, ներարկային և ակնաբուժական դեղեր են:

«Լիկվոր»-ը ավելի քան 30 տարի հանդիսանում է Հայաստանի դեղարտադրության անվիճելի առաջատարը՝ որակի ոլորտում կայուն հեղինակությամբ:

Իր գործունեության ընթացքում ընկերությունը կյանքի է կոչում այնպիսի սկզբունքներ, ինչպիսիք են իրավասությունը և առաջընթացը:

2013թ. դեկտեմբերին Կովկասում առաջինը «Լիկվոր» ընկերությունն արժանացավ ՊԱԳ ստանդարտի միջազգային պահանջներին համապատասխանության հավաստագրի:

Այսօր, արտադրության ճիշտ կազմակերպման շնորհիվ, «Լիկվոր»-ն ունի 3 ՊԱԳ սերտիֆիկատ՝ Առաջին ազգային, Առաջին Եվրասիական և Առաջին PIC/S սերտիֆիկատ Հայաստանում՝ ստերիլ դեղամիջոցների արտադրության ոլորտում:

2020 թվականին հիմնադրվել է սեփական գիտահետազոտական կենտրոնը՝ նպատակ ունենալով ստեղծել նոր գիտատար դեղեր, որոնք ունեն բարձր թերապևտիկ արդյունավետություն:

Ընկերության գործունեության գերակա ուղղությունը ակնաբուժության ոլորտն է: «Լիկվոր»-ն ունի հստակ տեսլական և ավելի քան 25 տարվա աշխատանքային փորձ ժամանակակից ակնաբուժական պատրաստուկների արտադրության ոլորտում: Այսօր ընկերության վաճառքի ավելի քան 60%-ը կազմում են աչքի կաթիլները՝ լուծույթների, կախույթների և էմուլսիաների տեսքով: Ընկերությունն առաջինն է Եվրասիայում, ով սկսել է առանց կոնսերվանտների աչքի կաթիլներ արտադրել գլաուկոմայի և այլ հիվանդությունների բուժման համար:

Այսօր ընկերությունն իր արտադրանքի ավելի քան 70%-ն արտահանում է Եվրասիայի, Կենտրոնական Ասիայի, Մերձավոր Արևելքի և Արևելյան Եվրոպայի երկրներ: «Լիկվոր»-ը Հայաստանից դեղերի արտահանման ծավալներով առաջատարն է: Ընկերության դեղերի մասնաբաժինը հանրապետությունից դեղերի արտահանման ընդհանուր ծավալում կազմում է ավելի քան 40%:

Մենք պահպանում ենք առաջնորդությունը այնտեղ, որտեղ ավանդաբար ուժեղ ենք, անընդհատ զարգացնելով մեր հմտությունները, կիրառելով գիտելիքներն ու փորձը, առաջնորդվելով «հնարավորից իրական» տեսլականով:



© Matevosyan S., 2024

© Матевосян С.Р., 2024

© Մաթևոսյան Ս.Ռ., 2024

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՄԵՀՐԱԲՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՈԼԵԶԻ
ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ
ВЕСТНИК
МЕДИЦИНСКОГО КОЛЛЕДЖА ИМ. МЕГРАБЯНА
REPUBLIC OF ARMENIA
BULLETIN
OF THE MEDICAL COLLEGE AFTER MEHRABYAN

Главный редактор – ПАРОНИКЯН Р.Г.

Составитель, технический редактор, корректор и дизайн – АКОПЯН А.С.

Ответственные за номер – БАБАЯН В.Г., МИКАЕЛЯН А.К., АКОПЯН А.С.



ORCID: 0000-0001-9263-6791

DOI: 10.53821/1829040X

Редакционный совет Вестника просит направлять статьи по адресу:

0012 Երևան,
Հր. Քոչարի 21.
Հեռ.՝ (+374 10) 26-27-43;
(+374 10) 28-95 -54
Կայք՝ www.armmed.am
E-mail:
med_mehrabyan@rambler.ru

0012 Yerevan
21 Hr. Kochari st.
Tel.: (+374 10) 26-27-43;
(+374 10) 28-95-54
Website: www.armmed.am
E-mail:
med_mehrabyan@rambler.ru

0012 Ереван
ул. Гр. Кочара 21.
Тел: (+374 10) 26-27-43;
(+374 10) 28-95-54
Сайт: www.armmed.am
E-mail:
med_mehrabyan@rambler.ru

Заказ № 17

Подписано к печати 25.12.2024г.

Формат 70x100^{1/16} Бумага офсетная № 1.

Объем – 13,25 усл. п. л. Тираж 200 экз.

Отпечатано в типографии:

ООО «МЕКНАРК»

г. Ереван, ул. Абовяна 41.

Тел.: (+374 91) 40-27-97 (моб.), (+374 94) 40-27-97 (моб.)

E-mail: dd1dd@mail.ru

MEDICAL COLLEGE AFTER MEHRABYAN «VIVA». Doctors and Volunteers for Armenia





LIQVOR[®] *pharmaceuticals* 34 Years

